

FEDERÁLNÍ MINISTERSTVO VNITRA

Č.j.: OV—039/A—89

■ 3 X. 1989

~~TAJNÉ!~~

Výtisk č. 13

Počet listů: 9

Počet příloh: 4/16

DENNÍ SITUAČNÍ ZPRÁVA č. 144

Upozornění: materiál je určen výhradně k informaci adresáta.

Nesmí být rozmnožován a po využití podléhá do 10 dnů vrácení federálnímu ministerstvu vnitra (odboru analytiky a informací Vnitřní a organizační správy FMV).

ARCHIV BEZPEČNOSTI
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle Ustanovení § 7 odst. 3 zák. č. 412/2005 Sb.
Kan TT

1. Bezpečnostní situace v ČSSR

V průběhu 2.10.1989 nebylo na území ČSSR zaznamenáno závažné narušení klidu a veřejného pořádku.

Nebyly zjištěny podstatné změny v záměrech a taktice vnitřního protivníka. Ve Východočeském kraji pokračují snahy tzv. ekologické skupiny "charty-77" a exponentů "Hnutí za občanskou svobodu" zneužívat ekologické problémy k pořádání nátlakových akcí. V Pardubicích bylo provedeným bezpečnostním opatřením zabráněno vzniku tzv. Jednotné ekologické společnosti ve Východočeském kraji.

Ve Východoslovenském kraji bylo zjištěno anonymní rozšířování samizdatu nelegální organizace "UNIJAZZ".

V Bratislavě byla vyhlášena výstraha signatáři "charty-77" v souvislosti s jeho aktivní nepřátelskou činností.

Nebyla hlášena závažná mimořádná událost v čs. národním hospodářství, dopravě a spojích.

2. Nepřátelská činnost

b/ Ve Východočeském kraji bylo zabráněno organizované akci aktivistů tzv. ekologické skupiny "charty-77" v Pardubicích a vzniku "Jednotné ekologické společnosti". V průběhu bezpečnostního opatření byli na útvar SNB předvedeni Zdeněk INGR /1953, signatář "charty-77"/ a po příjezdu z Prahy exponentka "charty-77" Jarmila STIBICOVÁ /1933/ s přední aktivistkou ekologické iniciativy "charty-77" Lenkou HRACHOVOU /1963/. STIBICOVÉ a HRACHOVÉ bylo odňato větší množství materiálů zpracovaných tzv. nezávislými iniciativami k ekologické problematice v ČSSR, které byly připraveny k rozšiřování ve Východočeském kraji /např. "Ekologický bulletin", letáky proti výstav-

bě koksovny ve Stonavě, "Prohlášení k ekologické situaci" a další/.

Ke stavu přípravy protestní demonstrace proti výstavbě koksovny ve Stonavě koordinované z PLR, která se má uskutečnit 5.10.1989 v Českém Těšíně /informovali jsme 27.10.1989/ bylo zjištěno, že akce se má zúčastnit i mluvčí "charty-77" ing. Tomáš HRADÍLEK, který na ní hodlá přečíst dokument "charty-77". HRADÍLEK rovněž disponuje informací, že v Praze připravuje skupina intelektuálů /dosud nekonkretizována/ k zveřejnění zprávu o "uhelné mafii". Pod tímto názvem se podle HRADÍLKA má skrývat "společenství osob zainteresovaných ve vedení energetického těžkého strojírenství a dolů, které ovládá dění v ČSSR". HRADÍLEK rovněž zastává názor, že "události kolem 21. srpna 1989" byly pro "chartu-77" poučením pro uspořádání dalších akcí. Dne 28.10. a 10.12.1989 se mají uskutečnit v Praze jednotné akce všech opozičních sil, čímž se nemohou "tříštit síly jako tomu bylo v srpnu 1989". K zamezení akce v Českém Těšíně jsou prováděna opatření.

Ve Východoslovenském kraji bylo zaznamenáno anonymní rozesílání samizdatu nelegální organizace "UNIJAZZ". Materiál ubezpečuje členskou základnu, že "neuzavřou se státní správou žádný kompromis". V závěru je uveden protest, který "UNIJAZZ" zaslal nejvyšším státním orgánům proti stíhání Petra CIBULKY. Po rozšiřovateli se pátrá.

V Praze byl 2.10.1989 zjištěn další případ rozšiřování dotazníku tzv. nezávislé skupiny pro průzkum veřejného mínění namířený proti KSČ a její vedoucí úloze ve společnosti. Po rozšiřovateli se pátrá.

Výstraha náčelníka Krajské správy SNB Bratislava byla vyhlášena Petrovi UHROVI /1968, programátor, aktivista "charty-77"/, který udržuje kontakty na představitele nelegálních organizací a shromažďuje jejich závadové tiskoviny. K výstraze UHER nezajal žádné stanovisko.

3. Negativní jevy a poruchy v čs. národním hospodářství

V průběhu dne 2. října 1989 nebyly zjištěny závažné poznatky tohoto charakteru.

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍCH SLOŽEK
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle ustanovení § 157 odst. 3 zák. č. 412/2005 Sb.

4. Nejzávažnější mimořádné události a kriminální trestná činnost

a/ Mimořádné události v národním hospodářství a živelní pohromy

Dne 30. září 1989 kolem 21.00 hodin došlo v řece Hron v úseku od čističky odpadních vod n.p. Biotika Slovenská Lupča /okr. Banská Bystrica/ v délce asi 20 km k úhynu ryb. Příčinou úhynu bylo vypuštění organických sloučenin a sojového oleje do řeky. Předběžně způsobená škoda činí asi 300 000 Kčs. Odebrané vzorky uhynulých ryb a vody byly zaslány státnímu veterinárnímu ústavu v Dolním Kubíně ke zkoumání.

Vyšetřuje OS SNB Banská Bystrica.

Dne 2. října 1989 kolem 10.00 hodin v základní škole na náměstí Jiřího z Poděbrad v Praze 3 došlo z důvodu špatného odvodu spalin k úniku kysličníku uhelnatého z kotelny do prostor budovy. Vlivem nadměrné koncentrace bylo 730 dětí evakuováno mimo budovu a 3 žáci byli s přiotrávením ošetřeni v nemocnici a poté propuštěni. Míra zavinění konkrétní osobou se zjišťuje.

Vyšetřuje OS SNB Praha 3.

Dne 2. října 1989 ve 13.50 hodin došlo v Podniku výpočetní techniky České Budějovice k požáru v místnosti chladících kondenzátorů. Příčinou požáru byl zkrat na přívodní šňůře neodborně upravené elektrické ledničky, kterou zde instaloval [REDACTED] /nar. 1949, bytem České Budějovice, technik uvedeného podniku/. Poškozením 6 kusů kondenzátorů, obložení místnosti a elektroinstalace byla způsobena škoda asi 95 000 Kčs. Ke zranění osob nedošlo. Proti jmenovanému bylo zahájeno stíhání pro trestný čin obecné ohrožení.

Vyšetřuje OS SNB České Budějovice.

c/ Majetková trestná činnost

Navazuje na DSZ ze dne 17. srpna a 20. září 1989 : k vloupání do socialistických objektů v Martině. Dne 29. září 1989 byl jako pachatel zjištěn a pro trestný čin rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví vzat do vazby [REDACTED] /nar. 1964, bytem Martin, řidič, 3x soudně trestán/. Jmenovaný v době od 6. května do 28. září 1989 provedl v Martině celkem 5 případů vloupání do socialistických podniků, při kterých odcizením různých druhů zboží způsobil škodu asi 365 300 Kčs. Odcizené věci byly zajištěny u jeho otce [REDACTED] /nar. 1942, bytem Martin, technik/, kterému bylo vzneseno obvinění pro trestné činy podílnictví ke škodě majetku v socialistickém vlastnictví a nadřizování.

Vyšetřuje OS SNB Martin.

Dne 2. října 1989 v Ústí nad Orlicí byl dán do vazby a je stíhán pro trestný čin rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví [REDACTED] /nar. 1964, bytem Jamné nad Orlicí, řidič okresní správy spojů/. Jmenovaný v průběhu přepravy odcizil z vaku cenných zásilek 100 000 Kčs na hotovost. Částka 87 690 Kčs byla u něho zajištěna a zbytek peněz použil pro vlastní potřebu.

Vyšetřuje OS SNB Ústí nad Orlicí.

V době od 29. září do 2. října 1989 bylo v Liberci provedeno vloupání, rozlomením bezpečnostní vložky FAB u vchodových dveří, do objektů laboratoří Severočeských závodů a kanalizací Liberec. Odcizením laboratorních přístrojů a dalších věcí vznikla škoda asi 52 000 Kčs. Ve věci bylo zahájeno stíhání pro trestný čin rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví. Po pachateli a odcizených věcech se pátrá.

Vyšetřuje OS SNB Liberec.

Dne 2. října 1989 bylo na území ČSSR hlášeno 77 případů krádeží vloupáním, z toho :

	do obchodů a restaurací	bytů	rekreačních objektů	motorových vozidel	ostatní	škoda celkem
ČSR	10	4	5	16	29	522 800
SSR	4	2	-	1	6	82 200
ČSSR	14	6	5	17	35	605 000

V týdnu od 25. září do 1. října 1989 bylo na území ČSSR hlášeno 470 případů krádeží vloupáním, z toho :

	do obchodů a restaurací	bytů	rekreačních objektů	motorových vozidel	ostatní	škoda celkem
ČSR	80	53	47	107	97	2 533 900
SSR	22	20	12	16	16	727 400
ČSSR	102	73	59	123	113	3 261 300

d/ Dopravní nehody leteckých, kolejových a silničních prostředků

Dopravní nehody dne 2. října 1989 :

	počet nehod	usmrceno osob	těžce zraněno osob	hmotná škoda v Kčs
ČSR	156	-	3	653 800
SSR	59	1	3	273 400
ČSSR	215	1	6	927 200

Dopravní nehody v týdnu od 25. září do 1. října 1989 :

	počet nehod	usmrceno osob	těžce zraněno osob	hmotná škoda v Kčs
ČSR	1 591	31	77	8 471 600
SSR	673	12	44	2 883 900
ČSSR	2 264	43	121	11 355 500

e/ Ostatní mimořádné události a závažná trestná činnost

Dne 2. října 1989 bylo v Přerově zahájeno stíhání pro trestný čin ublížení na zdraví proti ing. [REDACTED] /nar. 1944, bytem Lipník nad Bečvou, okr. Přerov, učitel SOU zemědělského, předseda ZO československého mysliveckého svazu v místě bydliště, člen OV ČMS Přerov, člen KSČ/. Jmenovaný dne 1. října 1989 ve 20.15 hodin při čekané na černou zvěř neopatrně manipuloval s nabitou nezajištěnou kulovnicí. Při náhodném výstřelu byl střelou zasažen a smrtelně zraněn člen ČMS [REDACTED] /nar. 1950, bytem Loučka, okr. Přerov, nákupčí JZD/. Ing. [REDACTED] byla odebrána krev na zkoušku alkoholu.

Vyšetřuje OS SNB Přerov.

Dne 1. října 1989 ve 14.15 hodin na OPK Cheb při pasové a celní kontrole mezinárodního rychlíku jedoucího z NSR do ČSSR byla nalezena ve schránce na ručníky na WC v jednom z vagonů krabička od cigaret zn. Camel. Obsahovala 3 ks cigaret této značky a 2 kusy hnědé hmoty o velikosti 30 x 5 x 1 mm. Testem na narkotika bylo zjištěno, že jde o 2,5 g hašiše. Osoba doprovázející tajnou schránku zjištěna nebyla.

Vyšetřuje OS SNB Cheb.

Dne 2. října 1989 zadržely útvary PS OSH pro přípravu a pokus o ilegální přechod státních hranic :

a/ s NSR a Rakouskem - 32 občanů NDR

b/ se sousedními socialistickými státy - 110 občanů NDR
1 občan PLR
1 občan ČSSR

z emigrace v Kanadě se vrátili 2 občané ČSSR.

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍCH SPOŽEK
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle ustanovení § 157 odst. 3 zák. č. 412/2005 Sb.

5. Názory a nálady obyvatelstva

Pracovníci energetických podniků z MLR a PLR v průběhu návštěvy Jihomoravských energetických závodů Brno hodnotili vnitropolitický vývoj ve svých zemích. Pracovníci z MLR souhlasí se současným vývojem v MLR, včetně perspektivy rozvoje energetiky. Všichni členové delegace, včetně členů MSDS souhlasí se zrušením základních organizací MSDS na závodech s tím, že formální řečnění nic nevyřeší a především je nutné pracovat. Ředitel družebního podniku v PLR (Bielsko-Biala) DRABEK, dlouholetý funkcionář a člen PSDS, kritizoval zejména nedostatky na vnitřním trhu v PLR. Uvedl, že na vedení podniku se v současné době podílí 5 osob s možností ovlivnit řízení podniku, což se projevuje velmi negativně, neboť pouze diskutují individuální názory a vlastní řešení problémů je neustále oddalováno. Převážná část členů Solidarity v podniku již začíná postupně kritizovat vedení Solidarity, neboť tato pouze slibuje a nic neřeší, přestože má v rukou moc. Přestávají věřit tomu, že je spasí pomoc ze Západu, i tomu, že jim bude poskytnuta. Mezi členy PSDS je značná pasivita, kterou charakterizuje vyčkávání dalšího vývoje v PLR.

Část vedení Vysoké školy technické v Bratislavě projevuje nesouhlas s uvězněním ČARNOGURSKÉHO a KUSÉHO, přičemž uvádí, že za vyslovený názor nelze nikoho umístit do vyšetřovací vazby. Dále se vyjadřují, že současné vedení strany a státu nemůže uskutečnit přestavbu, neboť samo zapříčinilo současnou "špatnou situaci".

Mezi zaměstnanci železniční stanice ČSD v Domažlicích se šíří obavy z radioaktivního ozáření, což je spojováno s nedostatečným zabezpečením přepravovaných volně ložených vagónů s radioaktivním odpadem na trati Fürth im Wald /NSR/ - Domažlice - Klatovy - Dívčice. Zaměstnanci ČSD poukazují na skutečnost, že před vjezdem na území ČSSR odstraňují pracovníci spolkové dráhy NSR z vagónů speciální plachty, naopak v ČSSR se z vagónů odstraňují výstražné nálepky s označením radioaktivity. Jediná ochrana nákladu spočívá v tom, že transport musí být veden mimo města s velkou koncentrací obyvatelstva /kupř. Plzeň/, proto byla vybrána trať na Klatovy.

Kruh nezávislé inteligence

Dne 14.9.1989 jsme v DSZ informovali o založení tzv. Kruhu nezávislé inteligence /KNI/. Jak bylo uvedeno, jedním ze zakladatelů a velmi iniciativních rozšiřovatelů je pracovník katedry elektroniky a vakuové fyziky doc.dr.Libor PÁTÝ, CSc. z MFF University Karlovy, který se vyjádřil, že jediným cílem je rozbití socialismu v ČSSR a nastolení kapitalismu. PÁTÝ je velkým obdivovatelem USA, uvádí, že k rozbití socialistického zřízení v ČSSR jsou dobré a vhodné všechny prostředky. Ekologie, vědecké zájmy a pod. jsou jen pouhou zástěrkou.

V osobě dr.PÁTÉHO se jedná o zarytého pravicečáka, který byl za své postoje vyloučen již z gymnásia. Později dokončil vysokou školu, ale za své pravicové postoje v krizových letech 1968-69 na MFF, kde již pracoval jako vysokoškolský učitel byl z ní vyloučen, později se tam vrátil. V jeho postojích jej podporuje další pravicově zaměřený pracovník MFF dr.Petr VOPĚNKA.

Programové prohlášení KNI bylo přílohou DSZ dne 14.9.1989. Nyní přikládáme kopii Komentáře k programovému prohlášení KNI.

/II.správa SNB/

Rozdělovník:

Členové a kandidáti PÚV KSČ
s.Hegenbart

*vedoucí PÚV
I., II., III., S
KS SNB*

ARCHIV BEZPEČNOSTI
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1.1.2008 podle stanoveného § 32k č. 4/2005 Sb.

Komentář k programovému prohlášení KNI

Na ustavujícím zasedání KNI a návazné schůzce exekutivy se kromě programového prohlášení projednaly některé organizační záležitosti a plán činnosti na nejbližší období:

- 1/ Programové prohlášení KNI a Komuniké ze zakládající schůze KNI byly dne 7. 9. 1989 odeslány CTK, Československé televizi, Rudému právu, Mladé frontě, Lidové demokracii, Svobodnému slovu a Pravdě se žádostí o uveřejnění. Pokud je nám známo, této žádosti dosud žádný z uvedených hromadných sdělovacích prostředků nevyhověl.
- 2/ K programovému prohlášení KNI se zájemci mohou připojit vyplněním kartotéčního lístku, jehož vzor uvádíme níže. Podpisy se nebudou zveřejňovat, nelze však zajistit jejich utajení.
- 3/ KNI chce ziskávat především takové členy, kteří budou ochotní se na jeho práci aktivně podílet (pochopitelně přivítáme spolupráci i nečlenů). Na kartotéčním lístku lze uvést obor, v němž by měl zájemce chuť pracovat a téma, na jehož vypracování nebo oponentuře by se chtěl podílet.
- 4/ KNI bude udržovat seznam témat, která budou zpracovávat skupiny jeho členů. Pracovní tým KNI musí téma předem odsouhlasit a projedná a schválí i vytvořený text. Texty, které se budou obracet k nejširší veřejnosti, bude třeba psát co nejsrozumitelnějším jazykem. V současnosti se v rámci KNI pracuje na rozbozech těchto témat:
 - postavení vědeckých pracovníků a jeho žádoucí nápravy,
 - problematiky čs. školství a cesty k obnovení jeho úrovně,
 - ekologických dopadů vybraných investičních projektů,
 - vysokoškolského zákona,
 - demokratizace Československé akademie věd.
- 5/ Texty podepsané pracovním týmem se budou posílat vybraným čs. sdělovacím prostředkům (CTK, televizi, rozhlasu, hlavním deníkům, některým časopisům). Nebudu-li zveřejněny, bude o jejich dalším šíření rozhodovat pracovní tým.
- 6/ Pracovní tým se ustavuje na valném shromáždění na půlroční období. Rotace pracovního týmu nemusí být úplná.

Souhlasím s programovým prohlášením KNI a chci se podílet na jeho činnosti:

jméno, titul	rok narození
adresa do bytu	telefon
adresa zaměstnavatele	telefon
podpis	
návrh témat	
obor činnosti	

Koncepce politiky USA vůči ZSS v oblasti lidských práv

Podle analýzy Výzkumného ústavu pro otázky komunismu při Kolumbijské univerzitě, jehož vedoucím je Zbigniew BRZEZINSKI, je nutné v přístupu vůči socialistickým zemím v oblasti lidských práv vycházet z následujících hodnocení.

Dlouhodobá politická koncepce USA vůči socialistickým zemím v oblasti lidských práv se v současné době ukazuje jako velmi účinná. Podařilo se dostat socialistické státy do defenzívního postavení vůči Západu a problematika lidských práv se stala dominantní otázkou bilaterálních i multilaterálních vztahů.

V současné době je nutné, aby se problematika lidských práv odrazila ve větší míře i v oblasti bezpečnostní a ekonomické. Tento závěr amerických odborníků je odůvodňován prohlubováním ekonomických problémů jednotlivých socialistických zemí, které zákonitě povedou ke zhoršování sociálních podmínek pracujících. V této souvislosti předpokládají, že začne být zpochybňováno zajištění sociálněekonomickej práv pracujících v ZSS a budou narůstat protestní akce zaměřené proti vládní politice.

Přestože USA hodlají v uvedené oblasti vystupovat vůči ZSS důrazně a ofenzívně, nemají v úmyslu "uspěchat" rozvoj přestavby a demokratizace v jednotlivých socialistických zemích. Tento přístup je však kritizován některými západoevropskými spojenci, kteří poukazují na nebezpečí, že socialistické státy zrealizují samy některá tzv. liberalizační opatření v oblastech, kde nebude přímo ohroženo postavení současných politických vedení, čímž budou omezeny možnosti západních zemí vést další akce zaměřené na diskreditaci socialistického zřízení.

Podle názoru amerických odborníků nesplnil SSSR představy svých spojenců a nestal se zatím "vzorem přestavby a demokratizace". Podobným "vzorem" mohla být ČSSR za předpokladu, že se prostřednictvím politiky lidských práv podaří v ČSSR "zahájit proces přestavby, který je zde zatím pouze formální". Důsledně realizovaná přestavba by byla srovnatelná se zahájením reformních procesů v roce 1968, které byly podle názoru americké strany důsledně promyšleny a rozpracovány.

V případě ČSSR se podle názoru USA zatím osvědčuje prosazovat jakákoli lidská práva, což aktivizuje nezávislé síly a následně vede k jejich radikalizaci v důsledku střetů s mocenskými orgány. Je však nutné důsledně rozlišovat mezi tzv. disidenty a nezávislými aktivisty. Podle amerických odborníků prosazují nezávislí aktivisté vytvoření pluralitního systému v ČSSR, zatímco disidenti jsou schopni za určitých kompromisů podporovat nynější režim.

Oblast lidských práv je ze strany USA a jejich spojenců hodnocena rovněž jako důležitý nástroj k otřesení pozic bezpečnostních orgánů v jednotlivých socialistických zemích, neboť ty jsou podle hodnocení západních zemí "největšími odpůrci jakýchkoli změn".

Podle názoru západních zemí je za současné situace nejdůležitější prosadit nejenom v rámci procesu KBSE, ale i na půdě OSN účinnou mezinárodní kontrolu přijatých závazků v oblasti lidských práv, neboť nynější stav v této oblasti je považován za zcela nedostatečný. V této souvislosti je rovněž nutné posílit roli tzv. monitorovacích skupin, jejichž činnost je zatím v počátečním stadiu. Západní státy předpokládají, že na 2. fázi konference o lidské dimenzi v roce 1990 v Kodani bude možné již zhodnotit konkrétní výsledky jejich záměrů.

Vedoucí představitelé Mezinárodní federace pro lidská práva prosazují názor, že na základě zkušeností získaných v oblasti humanitární dimenze po ukončení vídeňské následné schůzky je nutné přistoupit k určité modifikaci v přístupech vůči jednotlivým ZSS. Zatímco dříve byl hlavní důraz kladen na upevňování kontaktů s exilovými organizacemi a tzv. disidentksými skupinami, za současné situace je třeba souběžně udržovat kontakty s oficiálními organizacemi, jako je například v případě ČSSR Výbor československé veřejnosti pro lidská práva a humanitární spolupráci. Na druhé straně je třeba aktivizovat členy Mezinárodní federace pro lidská práva, včetně tzv. Československé ligy pro lidská práva (VONS). Hlavní náplní činnosti federace zůstane přitom vysílání "expertů" do jednotlivých socialistických zemí v případě "specifických událostí, týkajících se porušování lidských práv". ČSSR zůstane v této souvislosti předmětem trvalého zájmu vedení federace, neboť podle jeho hodnocení dochází ze strany čs. orgánů vůči "aktivistům za lidská práva" k tvrdým postupům.

/I.správa SNB/

Rozdělovník:

Členové a kandidáti PÚV KSČ
s.Hegenbart

redakce řík
I., II. s., ř., KS VNB

ARCHIV BEZPEČNOSTI
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle usnesení MPO č. 412/2003 Sb.

K aktuálním opatřením na zabezpečení operativní činnosti americké zahraniční rozvědky

Americká administrativa přijala v letech 1988-1989 řadu opatření k zajištění dalšího zvyšování efektivnosti práce zahraniční rozvědky USA. V této souvislosti byla věnována zvýšená pozornost finančnímu zabezpečení rozvědné činnosti, jejímu dalšímu materiálně technickému vybavení, kádrovému posílení příslušných rozvědných orgánů a zvýšení bezpečnosti jejích operací.

Růst výdajů na rozvědnou činnost předstihoval v posledních letech tempa růstu výdajů amerického ministerstva obrany /MO/. Třebaže se podle oficiálních údajů každoročně na rozvědnou činnost vyčleňuje okolo 8% všech výdajů na obranu USA, skutečné výdaje jsou podstatně vyšší. K výdajům na rozvědku patří rovněž prostředky, jež tvoří tzv. černý rozpočet MO a jsou určeny k financování "zvláštních programů" PENTAGONu a Ústřední zpravodajské služby /CIA/.

Výdaje na rozvědnou činnost představovaly v americkém fiskálním roce 1989 podle oficiálních údajů částku vyšší než 25 miliard dolarů, což převyšuje celkový vojenský rozpočet Francie a NSR.

Příkladem financování rozvědných výdajů z titulu "zvláštních programů" je v roce 1988 rozpracovaný projekt zdokonalení amerických národních technických prostředků. V souvislosti s ním je plánováno rozmístění do kosmu systému družic pod krycím názvem "INDIGO-LACROSSE", jež budou předávat 24 hodin denně poznatky ke změnám v zájmových objektech na území socialistických zemí.

Tyto družice budou rozmístěny do kosmu raketoplánem "SHUTTLE" v průběhu let 1990-1995. Výdaje na realizaci tohoto programu se odhadují na více než 6 miliard dolarů. Ve finančním roce 1989 bylo na projekt vyčleněno 500 milionů dolarů, na finanční rok 1990 již okolo 1 miliardy.

Dalším příkladem financování rozvědky prostřednictvím "zvláštních programů" je iniciativa amerického MO k vytvoření rozvědných kosmických systémů, jež budou tvořeny malými družicemi, jejichž vypouštění nebude vyžadovat složité raketové instalace a mohutné raketové nosiče. V současné době byly všechny výzkumné a vývojové práce na tomto projektu spojeny do "Programu výzkumu mnohodružicových systémů" /"SS - MULTIPLE SATELLITE PROGRAM"/.

Financování rozvědné činnosti je uskutečňováno i prostřednictvím ostatních výzkumných programů směřujících k posílení jejího materiálně technického vybavení. Agentura perspektivních výzkumů MO /DARPA/ a ministerstvo vojenského letectva tak v roce 1988 zahájily vývoj experimentálního modelu nového letounu strategické rozvědky, který by měl nahradit v současnosti používaný typ SR-71. K jeho ochraně před odhalením radiolokačními prostředky bude použita obdobná technologie, jež byla aplikována při výrobě strategického bombardéru B 2 /"STEALTH"/. Dosáhne rychlosti 6 100 km v hodině a výšky přes 30 km.

V roce 1989 pokračovalo uvolňování prostředků rozvědce na výstavbu jejich nových služebních budov. Firma SMITH, HINCHMAN and ARRYLS, na zakázku CIA, buduje v prostoru hlavního stanu CIA ve městě MCLEAN /stát Virginia/ největší a nejsložitější komplex budov odstíněných před vyzařováním o ploše okolo 111 tisíc čtverečních metrů.

Výbor pro rozvědku při Senátu amerického Kongresu plánuje provést ještě v tomto roce další přebudování svých služebních

prostor, jejichž stav dle příslušných odborníků nezajišťuje dostatečnou bezpečnost při posuzování přísně tajných informací.

V poslední době je zdůrazňována potřeba výraznější koordinace kontrarozvědné práce ze strany ředitele CIA. Nositelé těchto názorů argumentují tím, že Federální vyšetřovací úřad /FBI/ není schopen řešit problémy účinného boje s rozvědnými službami SSSR a ostatních zemí, protože svou hlavní energii věnuje realizaci svých vnitropolitických funkcí. V této souvislosti se navrhuje vytvoření samostatného orgánu federálního řízení kontrarozvědky, jehož jediným úkolem by byl boj se zahraničními rozvědnými službami.

Závěr :

Americká administrativa bude i v nejbližších letech pokračovat v úsilí o rozšiřování rozvědného potenciálu USA.

Růst významu rozvědky vyvěrá z toho, že se USA při prosazování svých zahraničněpolitických cílů zužuje prostor k nasazení vojenských sil.

/I.správa SNB/

Rozdělovník:

s.Jakeš
s.Husák
s.Adamec
s.Indra
s.Hegenbart

vedený FUR

D. E. S.

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍC
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1.1.2008 podle stanoveného v § 157 odst. 2 písm. b) nařízení č. 220/2005 Sb.

K formování západních mnohonárodnostních vojenských jednotek

Aparáty NATO a ZEU zintenzivnily na přelomu let 1988 a 1989 diskuse o vytváření mnohonárodnostních vojenských jednotek v západní Evropě. Podnětem k zintenzivnění diskusí byla snaha efektivněji vynakládat finanční prostředky na výstavbu ozbrojených sil a některá jednostranná politická rozhodnutí. K těmto politickým rozhodnutím lze především počítat záměr NSR a Francie zřídit společnou brigádu a rozhodnutí kanadské vlády zříci se části svých vojenských závazků v severním Norsku koncem roku 1989.

Podle názoru diplomatických kruhů v Bruselu je zatím francouzsko-západoněmecká brigáda nadále hlavním symbolem mnohonárodní formy vojenské spolupráce. Přestože se zejména ze strany Francie a NSR projevují snahy o rozšíření této formy spolupráce prakticky bez ohledu na zájmy vedení NATO, ostatní členské země paktu projevovaly v průběhu roku 1989 určitou zdrženlivost. Spojenci Francie a NSR se chtějí především přesvědčit o účelnosti, efektivnosti a přínosu mnohonárodnostních jednotek k bojeschopnosti NATO. Mají velký zájem o zkušenosti z výstavby francouzsko-západoněmecké brigády a zejména čekají na její první manévry počátkem roku 1991.

Vojenské kruhy Francie a NSR očekávají, že při formování jednotky bude dosaženo pokroku v oblastech, v nichž standardizační snahy ústředních orgánů NATO dosáhly pouze slabých výsledků. V současné době pracuje v Böblingenu (NSR) štáb francouzsko-západoněmecké brigády v síle asi 50 důstojníků a řadových vojáků. Jeho úkolem je především transformovat politické rozhodnutí o zřízení jednotky do vojenské reality. Přitom má uvést do souladu otázky disciplíny, praktického výkonu služby, služného, přídavků, uniformy atd.

Zrušen soubor dle § 18 zákona o archivu

Má být zajištěna i slučitelnost výzbroje. Bylo již rozhodnuto o zavedení jednotného baretu a odznaku jednotky. Materiálně technické a zdravotnické zajištění národních součástí brigády bude probíhat v souladu s národními předpisy a má brigádu zabezpečit na 5 bojových dnů. Zásobování národních součástí brigády bude realizováno prostřednictvím 2. armádního sboru (Francie), logistickou základnou ve Francii, respektive teritoriálním velitelstvím Jih a v jednotlivých případech 2. armádním sborem (NSR). Sjednocení daňových a celně-právních otázek, které vznikají v souvislosti se zásobováním výstrojným a proviantním materiélem, je zatím stále ve stadiu jednání.

Vůbec první stálou mnohonárodnostní jednotkou byla obojživelná invazní britsko-holandská jednotka o síle zhruba 1 brigády. Byla budována od roku 1972 a od té doby dosáhla takového stupně kooperace a integrace, že její britská a holandská část mají prakticky identickou organizaci, vybavení a výcvik. Pokud je jednotka v době míru na moři, podléhá vrchnímu velitelství NATO Atlantik (SACLANT). Není vázána na jednu určitou zónu umístění, a to vzhledem ke své obojživelnosti. Nejčastěji prodélává výcvik v severním Norsku. Po zveřejnění záměru kanadské vlády omezit závazky Kanady v severním Norsku se v kruzích NATO oživily politické diskuse o tom, že invazní britsko-holandská síla by měla nahradit kanadské brigádní seskupení (Canadian Air Sea Transportable Brigade Group).

Při formování mnohonárodnostních jednotek a při celkové vojenské spolupráci v NATO je velký význam ze strany vedení paktu i národních vojenských orgánů přikládán lidskému faktoru. Za důležitou součást posilování lidského faktoru je považována výměna důstojníků mezi různými spojeneckými armádami. Profilování a koordinaci výměnných programů by měla převzít skupina NATO pro studium obranných otázek. Od výměny osob si příslušní činitelé NATO slibují poznání taktických postupů, bojové techniky a výzbroje spojenců, a zároveň zdokonalení nezbytných jazykových

znalostí. Například Španělsko prosazuje intenzívni zapojení svého důstojnického sboru do výmenných programů NATO. Již delší dobu Španělsko úspěšně spolupracuje s USA, s nimiž v září 1988 podepsalo příslušnou dohodu. Dohody o výmenných programech se také snaží podepsat s NSR, Velkou Británií, Portugalskem a jinými evropskými státy.

Závěr :

Pokud by vídeňská jednání o odzbrojení v Evropě nepřinesla hmatatelnější výsledky, lze předpokládat, že pokračující procesy západoevropské integrace, potřeba zajišťovat součinnost velkých národních sil na evropských válčištích, potřeba výchovy "budoucích evropských důstojníků" a tendence k posilování "evropského pilíře NATO" jsou dostatečnými podněty pro formování dalších mnohonárodnostních jednotek NATO, eventuálně západní Evropy v 90. letech. Mnohonárodnostní jednotky mají podle jejich přívrženců na Západě sehrát i významnou úlohu při posilování myšlenky "evropanství" a tak výrazným způsobem ideologicky působit především na mladou generaci.

/I.správa SNB/

Rozdělovník:

s.Jakeš
s.Husák
s.Adamec
s.Indra
s.Lenárt
s.Hegenbart
s.Štefaňák
s.Johanes

redakce FMV

T., J., S.

ARCHIV BEZPEČNOSTI ČR
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1.1.2008 podle usnesení vlády č. 3 zák. č. 412/2005 Sb.

Další stupňování diskreditační kampaně vůči SWAPO

Dne 19.9.1989 se v londýnském hotelu GRAFTON konala tisková konference zabývající se údajnými "zločiny vedení SWAPO". Na konferenci vystoupila řada osob, které byly v minulosti touto organizací vězněny. Většinou se jednalo o bývalé příslušníky Ligy mládeže SWAPO. Na konferenci byla předložena 25 stránek zpráva určená lidu Namibie, která dokládala přehled případů osob, které byly organizací SWAPO zadrženy pro špionážní činnost ve prospěch JAR. Rovněž byl předložen seznam pohřešovaných osob, které údajně SWAPO zadržuje. Dále byly čteny 2 dopisy HEWATA BEUKESE, vydavatele namibijského deníku New Worker, který v Británii tuto kampaně diskreditující SWAPO zorganizoval. Dopisy jsou adresovány předsedovi Labouristické strany Velké Británie KINNOCKOVÍ a dále mezinárodnímu výboru britských odborů (TUC). Je v nich požadováno přijetí účinných mezinárodních opatření proti současnemu vedení SWAPO.

Cílem této kampaně ve Velké Británii je využít vlivu Velké Británie a jejího labouristického a odborového hnutí k ovlivnění veřejného mínění ve světě a v Namibii samé a ztížit tak pozici SWAPO v nadcházejících listopadových volbách.

/I.správa SNB/

Rozdělovník:
s.Štefanák
s.Johanes

adresu FNU
D. 1. ř. 81

K možnostem hospodářské pomoci EHS zemím Střední Ameriky

Většina členských států EHS má zájem zapojit se do provádění zvláštního plánu ekonomické spolupráce se státy Střední Ameriky, přijatého na 42. zasedání Valného shromáždění OSN v květnu 1988.

Podle tohoto dlouhodobého plánu by měly být poskytnuty všem středoamerickým zemím včetně Nikaraguy více jak čtyři miliardy dolarů na rozvoj energetiky, průmyslové infrastruktury, zemědělství, na ochranu životního prostředí i na sociální potřeby.

Španělsko, Itálie a Holandsko mohou v rámci tohoto plánu poskytnout středoamerickým zemím 1,2 miliardy dolarů. Vláda Francie se rovněž vyslovila pro připojení k realizaci plánu. Uvedené státy se domnívají, že poskytnutí hospodářské pomoci středoamerickým zemím na základě stanovených dlouhodobých programů by mohlo přispět k mírovému urovnání situace v oblasti Střední Ameriky. Spojené státy však nadále do určité míry brání rozvoji spolupráce mezi EHS a Střední Amerikou. Washington odmítá zapojit se do plánu OSN a zároveň se snaží zabránit realizaci regionálních programů EHS pro Střední Ameriku.

Vedení EHS vede v patrnosti stanoviska USA a nehodlá komplikovat vztahy společenství s Washingtonem kvůli oblasti, v níž jsou západoevropské ekonomické zájmy značně omezeny. Podle názoru těchto kruhů nelze v této souvislosti vyloučit, že Komise evropských společenství může zmrazit účast EHS při realizaci plánu OSN do období voleb v Nikaragui v únoru 1990. Tento postup prosazuje zejména vláda Velké Británie.

/I.správa SNB/

Rozdělovník:

s.Jakeš
s.Adamec
s.Lenárt
s.Johanes
s.Štěrba

Vedení EHS

L. J. S.

K současné kádrové situaci na španělském ministerstvu zahraničních věcí

Na ministerstvu zahraničních věcí Španělska pracuje v současné době 711 pracovníků v diplomatické hodnosti. Z tohoto počtu je 130 osob zařazeno do nomenklatury vedoucích pracovníků a 101 osob do kádrových rezerv velvyslanců a ředitelů odborů. 118 z těchto řídících pracovníků je profesionálními diplomaty. Uvnitř této skupiny existuje silný protekcionismus založený na politické příslušnosti k Španělské dělnické socialistické straně /PSOE/, většinou bez ohledu na profesní kvality pracovníka. Uvnitř ministerstva vyvíjí činnost též tzv. skupina FOREX, která prosazuje stoupence PSOE do důležitých vedoucích funkcí. Tato skupina je oficiálně založena na odborové bázi jako odnož CSIF /Confederación Sindical Independiente de Funcionarios - Odborová nezávislá federace státních zaměstnanců/. Předsedou je Carmelo Angulo BARTUREN. Vliv této skupiny však poslední dobou částečně slábne. Mezi přední prominenty PSOE patří i současný španělský velvyslanec v ČSSR José Luis Dicenta BALLESTER. Mezi další velvyslance dosazené touto skupinou patří :

- Jesus Ezquerra CALVO - Vatikán,
- Carlos Westendorp CAPEZA - EHS,
- José Cuenca ANAYA - SSSR,
- Jaime Ojeda EISELY - NATO,
- Pedro Bermejo MARÍN - Mexiko,
- Gabriel Ferrán ALTARO - Portugalsko,
- Emilio ARTACHO - OSN Ženeva,
- Mario Bermejo RIVERA - Belgie,
- Marino Ucelay de MONTERO - Dánsko,
- José Antonio Iturriaga BAMERÁN - Irsko,

- Camilo Barcia GARCÍA-VILLAMIL - Japonsko,
- Luis Javier Casanova FERNANDEZ - Lucembursko,
- Joaquin Ortega SALINAS - Maroko,
- José Manuel ALLENDESLAZER - Švédsko,
- Antonio Sanchez JARA - Angola,
- Eduardo Cerro GODINGO - Paraguay,
- Juan Alfonso ORTIZ RAMOS - Kostarika,
- Juan Manul EGEA - Ecuador,
- Eduardo Bregolat OBIOS - Čína,
- Antonio Nuñez GARCÍA-SAUCO - Rumunsko,
- Nabor Manuel GARCÍA-GARCÍA - Peru,
- Francisco Villar ORTIZ - OSN,
- Miguel Angel CARRIEDO - UNESCO,
- Ricardo Zalacain JORGE - Jamajka.

Vedoucí řídící pracovníci MZV dosazení skupinou FOREX :

- Fernando Perpiña ROBERT - náměstek ministra pro zahraniční politiku,
- Rafael Pastor RIDRUEJO - pro ES,
- Inocencio Felix ARIA - náměstek ministra pro mezinárodní vztahy,
- Juan Bautista Leña CASAS - vedoucí diplomatického protokolu,
- Juan Manuel FERNANDEZ - ředitel odboru vědecko-technické spolupráce,
- Miguel Aria ESTÉVEZ - ředitel odboru kulturních vztahů,
- Santogo Salas COLLANTES - vedoucí sekretariátu ministra,
- Carlos Bracco VILLA - ředitel odboru ekonomických vztahů,
- Jorge Descallar MAZAREDO - ředitel odboru Afriky,
- Francisco Javier CONDE - ředitel právního odboru
- Eudaldo Mira Mirapiex MARTÍNEZ - ředitel odboru USA,
- Carlos Miranda ELIO - ředitel odboru bezpečnosti a odzbrojení,
- Herminio Morales FERNANDEZ - ředitel konzulárního odboru,
- Fermín Zelada JURADO - ředitel odboru Evropa.

Tato situace vytváří značnou nespokojenost mezi ostatními diplomaty, což je také jednou z příčin masových odchodů diplomatů z MZV. Další příčinou je všeobecný ekonomický boom ve Španělsku, který umožňuje, aby soukromé firmy a i některé veřejné instituce nabídly

zkušeným diplomatům atraktivní místa ve svých mezinárodních odděleních s dvojnásobně či trojnásobně vyšším platem. V současné době, kdy Španělsko vyvíjí mimořádnou diplomatickou aktivitu /NATO, EHS, značné rozšíření vztahů s LA, prohloubení vztahů se ZSS/, chybí na MZV okolo 100 diplomatů. I přes tuto skutečnost skupina FOREX nepřipouští živelné přijímání nových kandidátů diplomatické služby na MZV. Svědčí o tom fakt, že ze 40 uchazečů o přijetí na Diplomatickou akademii bylo v letošním roce přijato pouze 22, většinou stoupenců PSOE. Příští rok bude do kursů Diplomatické akademie přijato 45 posluchačů, kteří doplní kádrový stav MZV.

/I.správa SNB/

Rozdělovník:

s.Štefaňák

s.Johanes

vedens FMP

L, T, S

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍCH
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle Ustanovení § 157 odst. 3 zák.

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍCH SLOŽEK

Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle ustanovení § 157 odst. 3 zák. č. 412/2005 Sb.